

הַלְבוֹת שְׁחִיטָה פָּרָק ו

א. נְקוּבָה פִּיצֵד: אֶחָד עֶשֶׂר אַבְרִים הֵן, שָׂאם נֶקֶב אֶחָד מֵהֶן לְבֵית חָלָלוּ בְּמִשְׁהוֹ טְרֵפָה; וְאֵלוּ הֵן תְּרֵבֶץ הַוֶּשֶׁט, וְקָרוֹם שְׁלֵמוֹחַ הָרֹאשׁ, וְהֵלֶב עִם הַקֶּנֶה שְׁלוֹ, וְהַמָּרָה, וְקִנֵּי הַכֶּבֶד, וְהַקֶּבֶה, וְהַפֶּרֶס, וְהַמָּסוֹס, וּבֵית הַכּוֹסוֹת, וְהַדֶּקֶן, וְהַרְיָאָה עִם הַקֶּנֶה שְׁלָה.

ב. תְּרֵבֶץ הַוֶּשֶׁט כָּבֵד בְּאֶרְנוֹ שְׁעוּרוֹ, וְשֶׁהוּא הַמָּקוֹם מִן הַוֶּשֶׁט שְׂאִינוֹ רָאוּי לְשְׁחִיטָה לְמַעַלָּה: אִם נֶקֶב לִחְלָלוּ בְּמִשְׁהוֹ, טְרֵפָה.

ג. שְׁנֵי קָרוֹמוֹת יֵשׁ לְמוֹחַ שְׁבִרָאשׁ אִם נֶקֶב הָעֲלִיּוֹן הַסָּמוּךְ לְעֶצֶם בְּלֶבֶד, הָרִי זֶה מִתֵּרֵת; וְאִם נֶקֶב הַתַּחְתּוֹן הַסָּמוּךְ לְמוֹחַ, טְרֵפָה. וּמִשִּׁיתְּחִיל הַמוֹחַ לְהַמְשֵׁךְ לְשִׁדְרָה, וְהוּא מִחוּץ לְפּוֹלִין שֶׁהֵן תַּחֲלַת הָעֶרֶף יִהְיֶה לְקָרוֹמוֹ דִּין אַחֵר; וְאִם נֶקֶב חוּץ לְפּוֹלִין, מִתֵּרֵר. הַמוֹחַ עֲצָמוֹ שְׁנֶקֶב, אוֹ נִתְמַעֵף, וְהַקָּרוֹם קָיָם כְּשֶׁרָה; וְאִם נִשְׁפָּף כַּמִּים אוֹ כְּדוֹנָג, טְרֵפָה.

ד. הֵלֶב שְׁנֶקֶב לְבֵית חָלָלוּ, בֵּין לִחְלָל גָּדוֹל שֶׁבְּשִׁמְאָל בֵּין לִחְלָל קָטָן שֶׁבִּמִּין טְרֵפָה; אֲבָל אִם נֶקֶב בְּשֶׁר הֵלֶב, וְלֹא הִגִּיעַ לִחְלָלוּ מִתֵּרֵר. וְקֶנֶה הֵלֶב, וְהוּא הַמְּזַרֵּק הַגָּדוֹל שִׁיוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְרִיָּאָה הָרִי הוּא כָּלֵב; וְאִם נֶקֶב לִחְלָלוּ בְּמִשְׁהוֹ, טְרֵפָה.

ה. מָרָה שְׁנֶקֶבָה, וְכֶבֶד סוֹתְמַתָּה מִתֵּרֵת; וְאִם לֹא נִסְתָּם הַנֶּקֶב אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא סָמוּךְ לְכֶבֶד, טְרֵפָה. נוֹיָה שְׁנִמְצָאָה בְּמָרָה אִם הִיָּתָה כְּמוֹ גִּרְעִנָה שֶׁלֹּתְמָרָה שְׂאִין רֹאשָׁה חֵד, מִתֵּרֵת; וְאִם רֹאשָׁה חֵד כְּגִרְעִנַת הַזֵּית, אֲסוּרָה: שֶׁהָרִי נֶקֶבָה אוֹתָהּ, כְּשֶׁנִּכְנְסָה; וְזֶה שֶׁלֹּא יֵרָאֶה הַנֶּקֶב, מִפְּנֵי שֶׁהִגְלִד פִּי הַמִּכָּה.

ו. קִנֵּי הַכֶּבֶד, וְהֵן הַמְּזַרְקִין שֶׁבֵּהֶן הָדָם מִתְּכַשֵּׁל אִם נֶקֶב אֶחָד מֵהֶן בְּמִשְׁהוֹ, טְרֵפָה; לְפִיכֵךְ מִחֹט שְׁנִמְצָאָה בְּחִתּוֹךְ הַכֶּבֶד אִם הִיָּתָה מִחֹט גָּדוֹלָה וְהִיָּה הַקָּצֵה הַחֵד שְׁלָה לְפָנִים, בִּידוּעַ שְׁנֶקֶבָה כְּשֶׁנִּכְנְסָה; וְאִם הִיָּה הָרֹאשׁ הָעָגוּל לְפָנִים אוֹמְרִין דֶּרֶךְ סִמְפוֹנוֹת הָלָכָה, וּמִתֵּרֵת. הִיָּתָה מִחֹט קֶטָנָה, הָרִי הִיא טְרֵפָה מִפְּנֵי שֶׁשְׁנֵי רֹאשֶׁיהָ חֲדָיִן, וְיִדָּאִי נֶקֶבָה; וְאִם נִמְצָאָה בְּסִמְפוֹן הַגָּדוֹל שֶׁכֶּבֶד, וְהוּא הַקֶּנֶה הָרַחֵב שֶׁבְּאַמְצָעוֹ שָׁבוּ נִכְנָס הַמֶּאֱכָל לְכֶבֶד הָרִי זֶה מִתֵּרֵת; וּבְשֶׁר כֶּבֶד שֶׁהִתְלִיעַ, מִתֵּרֵת.

ז. קֶבֶה שְׁנֶקֶבָה, וְחֵלֶב טָהוֹר סוֹתָם אֶת הַנֶּקֶב מִתֵּרֵת. וְכֵן כָּל נֶקֶב שֶׁהִכְשִׁיר אוֹ חֵלֶב הַמִּתֵּר בְּאַכִּילָה סוֹתָם אוֹתוֹ, הָרִי זֶה מִתֵּרֵר: חוּץ מִחֵלֶב הֵלֶב, וְהַכִּיס שֶׁעַל הֵלֶב כָּלוּ, וְהַמִּחְצָה שֶׁבְּאַמְצָע הַבֶּטֶן הַמְּבֻדֶּלֶת בֵּין אַבְרֵי הַמֶּאֱכָל וְאַבְרֵי הַנְּשִׁימָה, וְהִיא שְׁקוּרְעִין אוֹתָהּ וְאַחֵר כֶּךָ תִּרְאָה הָרֹאֶה, וְהִיא הַנִּקְרָאת טְרֵפֶשׁ הַכֶּבֶד וְהוּא הַמָּקוֹם הַלֵּכָן שֶׁבְּאַמְצָעָהּ, וְחֵלֶב הַמַּעִי הָאַחֲרוֹן שֶׁאַבְרִים אֵלּוּ אֵין מִגִּנִּין, לְפִי שֶׁהֵן קָשִׁין; וְנֶקֶב שֶׁנִּסְתָּם בְּאַחַד מֵהֶן, אֵינוֹ כְּסֻתּוֹם. וְחֵלֶב חִיָּה שֶׁכִּנְגְדוֹ בְּבִהְמָה אֲסוּר אֵינוֹ סוֹתָם, אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתֵּר בְּאַכִּילָה.

ח. פֶּרֶס שְׁנֶקֶב, טְרֵפָה; וְאֵין לוֹ דְּבַר שִׁיִּסְתָּם אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי הַחֵלֶב שֶׁעָלָיו אֲסוּר. וְכֵן הַמָּסוֹס וּבֵית הַכּוֹסוֹת שְׁנֶקֶב אֶחָד מֵהֶן לְחוּץ, טְרֵפָה; וְאִם נֶקֶב אֶחָד מֵהֶן לְתוֹךְ חָלָל חִבְרוֹ, מִתֵּרֵת.

ט. מִחֹט שְׁנִמְצָאָה בְּעִבֵּי בֵּית הַכּוֹסוֹת, כְּשֶׁרָה. וְאִם נֶקֶבָה נֶקֶב מִפְּלֶשׁ לְתוֹךְ חָלָל בֵּית הַכּוֹסוֹת, וְנִמְצָאָה טֶפֶת דָּם בְּמָקוֹם הַנֶּקֶב

טִרְפָּה, שְׂוֵדָא קֳדָם שְׁחִיטָה נָקָב; אָבֵל אִם אֵין דָּם בְּמָקוֹם הַנָּקָב, הָרִי זֶה מִתְּרַת שְׂמָא אַחֲרֵי הַשְׁחִיטָה דְּחִקָּה הַמַּחֲטָה, וְנָקָבָהּ. י. בְּהִמָּה שֶׁהִלְעִיטָה דְּבַר שְׁנוֹקָב בְּנֵי מַעִיָּה, כְּגוֹן קָרֵט שֶׁלֹּחַ לְתִית וְכִיּוֹצֵא בּוֹ טִרְפָּה, שְׂוֵדָא נֹקָב; וְאִם הִיא סִפְקָא נֹקָב סִפְקָא אֵינוֹ נֹקָב, תִּבְדֹּק.

יא. כָּל אֶחָד מִבְּנֵי הַמַּעֲיִם שֶׁפָּסְלָה הַמַּאֲכָל סוֹבֶכֶת בָּהֶן, וְהֵן הַנִּקְרָאִין דְּקִין, שְׁנוֹקָב טִרְפָּה. וְיֵשׁ מִהֶן מְלַפְּפִין וּמִקְפִּין זֶה לַפְּנִים מִזֶּה לַפְּנִים מִזֶּה בְּעִגּוּל כְּמוֹ נָחֵשׁ שֶׁנִּכְרָךְ, וְאֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִין הֶדֶר הַכֶּנֶה אִם נָקָב אֶחָד מִהֶן לַחֲבֵרוֹ, כְּשֶׁרָה: שְׁהָרִי חֲבֵרוֹ מִגֵּן עָלָיו. וּמַעֲיִם שְׁנוֹקָבוֹ, וְלִחָה סוֹתֶמֶתָן טִרְפָּה, שְׂאִין זֶה סְתִימָה עוֹמֶדֶת.

יב. בְּנֵי מַעֲיִם שֶׁבָּא זָאֵב אוֹ כָּלָב אוֹ גּוֹי וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן וְנִטְלָן, וְהָרִי הֵן נִקְוָבִין אַחֲרֵי שֶׁהִנִּיחֵן תּוֹלִין בּוֹ; וּמִתְּרַת, וְאֵין אוֹמְרִין שְׂמָא בְּמָקוֹם נָקָב נָקָב. נִמְצְאוּ נִקְוָבִין, וְלֹא נֹדַע אִם קֳדָם שְׁחִיטָה נָקָבוּ אוֹ אַחֲרֵי שְׁחִיטָה נֹקְבִין בָּהֶן נָקָב אַחֲרֵי, וּמִדְּמִין לוֹ: אִם הִיא הַנָּקָב הִרְאֵשׁוֹן כְּמוֹתוֹ, כְּשֶׁרָה; וְאִם הִיא בִּינִיחֵן שְׁנוּי, קֳדָם שְׁחִיטָה נָקָב וְטִרְפָּה. וְאִם מִשְׁמָשׁוֹ הַיָּדִים בְּנָקָב הַסִּפְקָא כִּךְ צָרִיךְ לְמַשְׁמַשׁ בְּנָקָב שְׂמִדְמִין לוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן עוֹרְכִין.

יג. בְּנֵי מַעֲיִם שֶׁיִּצְאוּ לַחוּץ, וְלֹא נָקָבוּ מִתְּרַת. וְאִם נִתְּהַפְּכוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָקָבוּ, טִרְפָּה: שְׂאִי אִפְשָׁר שֶׁיִּחְזְרוּ כְּמוֹת שֶׁהָיוּ, אַחֲרֵי שֶׁנִּתְּהַפְּכוּ; וְאֵינָהּ חוּיָה.

יד. הַמַּעֲיִ הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא שׁוּהָ וְאֵין בּוֹ עֲקוֹם, וְהוּא שֶׁהָרִעִי יוֹצֵא בּוֹ מִן הָעֶרְוָה, וְהוּא דְּבוּק בֵּין עֵיקָרֵי הִירְכִים, הוּא הַנִּקְרָא חֲלוּחַלָּת אִם נָקָב בְּמִשְׁהוֹ, טִרְפָּה כְּשֶׁאֵר הַמַּעֲיִם; בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שְׁנוֹקָב לַחֲלָל הַבֶּטֶן. אָבֵל אִם נָקָב בְּמָקוֹם הַדְּבוּק בִּירְכִים, מִתְּרַת; וְאִפְלוּ נָטַל מִמֶּנּוּ מָקוֹם הַדְּבִק כָּלוּ, מִתֵּר וְהוּא שֶׁיִּשְׁתִּיר מֵאֲרָכּוֹ בְּשׁוּר, כְּמוֹ אֲרַבַּע אֲצָבָעוֹת.

טו. הָעוֹף אֵין לוֹ כָּרֶס, וְלֹא מִסּוֹס, וְלֹא בֵּית הַכּוֹסוֹת; אָבֵל יֵשׁ לוֹ כְּנָגֵדָן, זָפֵק וְקָרְקָבָן. וְכָל הַטִּרְפוֹת שׁוּוֹת הֵן, בְּבִהֶמָה חִיָּה וְעוֹף. וְזָפֵק שְׁנוֹקָב גָּגוּ בְּמִשְׁהוֹ, טִרְפָּה; וְאֵיזָה הוּא גָּגוּ שֶׁלְּזָפֵק, זֶה שֶׁיִּמְתַּח עִם הַיֶּשֶׁט כְּשֶׁיֵּאָרִיךְ הָעוֹף צוֹאָרוֹ. אָבֵל שְׂאֵר הַזָּפֵק שְׁנוֹקָב, מִתֵּר.

טז. שְׁנֵי כִּיסִּין יֵשׁ בְּקָרְקָבָן הַחִיצוֹן אָדָם כְּמוֹ בֶּשֶׂר, וְהַפְּנִימִי לָבָן כְּמוֹ עוֹר. נָקָב זֶה בְּלֹא זֶה, מִתֵּר עַד שֶׁיִּנָּקָבוּ שְׁנֵיהֶן בְּמִשְׁהוֹ; וְאִם נָקָבוּ שְׁנֵיהֶן זֶה שֶׁלֹּא כְּנָגֵד זֶה, מִתֵּר.

יז. הַטְּחוּל, אֵינוֹ מִן הָאֲבָרִין שֶׁנִּקְיִבְתָּן בְּמִשְׁהוֹ; וְלִפְיָכֵךְ לֹא מָנוּ אוֹתוֹ חֲכָמִים בְּכָלְלָן, אֲלֹא יֵשׁ לְנָקָב שְׁלֹו שְׁעוֹר שְׂאֵינוֹ שׁוּהָ בְּכָלוֹ. כֵּיצֵד: הַטְּחוּל רֹאשׁוֹ הָאֶחָד עָבָה וְהַשֵּׁנִי דֵק, כְּבָרִית הַלְשׁוֹן. אִם נָקָב בְּרֹאשׁ הָעָבָה נָקָב מִפְּלֵשׁ, טִרְפָּה. וְאִם נָקָב נָקָב שְׂאֵינוֹ מִפְּלֵשׁ אִם נִשְׂאָר תַּחְתּוֹ כְּעִבֵּי דִינָר שֶׁלְּזָהָב, מִתְּרַת; פָּחוֹת מִפָּאָן, הָרִי הוּא כְּמִפְּלֵשׁ וְטִרְפָּה.

יח. כָּל אֲבָר שְׂאֵמְרָנוּ בּוֹ שְׂאֵם נָקָב בְּמִשְׁהוֹ טִרְפָּה כֵּךְ אִם נָטַל כָּלוּ, טִרְפָּה: בֵּין שֶׁנִּטַּל בְּחָלִי אוֹ בֵּיד, בֵּין שֶׁנִּכְרָא חֲסֵר. וְכֵן אִם נִכְרָא בְּשְׁנֵי אֲבָרִים מֵאוֹתוֹ אֲבָר, טִרְפָּה שְׁכָל הִתֵּר, כְּנִטּוּל הוּא חָשׁוּב.

יט. כֵּיצֵד: נָטַל אֶחָד מִן הַמַּעֲיִם אוֹ הַמֶּרֶה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן, בֵּין

בְּעוֹף בֵּין בְּהֶמָּה טֶרֶף; וְכֵן אִם נִמְצָא בָּהֶן שְׁתֵּי מִרְרוֹת אוֹ שְׁנֵי מַעִים טֶרֶף. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצָא בָּהֶן. אֲבָל אִם נִטַּל הַטָּחוּל, אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנַיִם מִתָּרַת, שְׁאִינוֹ מְכַלֵּל הַמְּנוּיִין.

ב. הַמַּעִי הַיָּתֵר שֶׁתִּטְרֹף בּוֹ הַבְּהֶמָּה הוּא הַיָּתֵר מִתְחַלָּתוֹ וְעַד סוּפוֹ, עַד שֶׁנִּמְצְאוּ שְׁנֵי מַעִים זֶה בְּצַד זֶה מִתְחַלָּה וְעַד סוּף, כַּמַּעִי הָעוֹף; אוֹ שֶׁהָיָה הַמַּעִי יוֹצֵא כַּעֲנָף מִן הַבֶּדֶד, וְהָרִי הוּא מְבַדֵּל, בֵּין בְּעוֹף בֵּין בְּהֶמָּה. אֲבָל אִם חָזַר וְנִתְעַרַּב עִם הַמַּעִי, וְנַעֲשֶׂה אֶחָד מִשְׁנֵי רֵאשִׁיו, וְהָרִי שְׁנִיָּהֶם מְבַדֵּלִין בְּאַמְצָע הָרִי זֶה מִתָּרַת, וְאֵין כָּאן יָתֵר.